

Patrick Fort Jean Philippe

Z I N E D I N E

Z I D A N E

D V A Ž I V O T Y

Zinedine Zidane: Dva životy

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Patrick Fort, Jean Philippe
Zinedine Zidane: Dva životy – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Patrick Fort Jean Philippe

Z I N E D I N E

ZIDANE

D V A Ž I V O T Y

S RONALDOVÝM VĚNOVÁNÍM

OBSAH

Předmluva	9
Dětská hra, která se stane profesí	13
Tým snů	28
16 let, 10 měsíců a 27 dní	50
Naladěný s ostatními	69
Zizou	88
Milované dítě Staré dámy	107
Schůzka s planetou	125
Dva góly, které změni život	141
Nejlepší hráč roku 2000	160
Galácticos	179
„Nejlepší hráč světa“ se ještě zlepšuje	197
Neuvěřitelný návrat	221
Čas k odchodu	247
Poslední výzva	261
Past	286
Rekonverze	302
Kariéra hráče Zinedina Zidana	325

*Památce Jeana Varrauda,
bez jehož pomoci a povzbuzování
by tato kniha nikdy nebyla napsána.*

Věnování

Zinedine Zidane je jeden z nejlepších fotbalistů všech dob.

To by stačilo, abych se mu obdivoval. Ale pro mě je v tom ještě něco navíc. Naučil jsem se ho milovat během těch čtyř let, jež jsem s ním strávil v Realu Madrid. Naše přátelství je jedním z největších dárků, jaké mi fotbal kdy dal. A navíc je mým spojencem v boji, který vedeme po celém světě z humanitárních důvodů.

Je to můj spolubojovník a můj přítel v zápase, který se jmenuje život.

Ronaldo Luís Nazário de Lima
řеченý RONALDO

PŘEDMLUVA

Pět tisíc lidí, to je nejvyšší počet diváků, který se kdysi vešel na Coubertinův stadion ve čtvrti La Bocca, když na něm mužstvo AS Cannes hrávalo první ligu. Je to skoro tolik, kolik je obyvatel čtvrti La Castellane v Marseille.

Pět tisíc lidí, to je odhadovaný počet diváků, kteří se přišli podívat 5. ledna 2016 na trénink Realu Madrid. V předvečer svátku Tří králů, během kterého se ve Španělsku rozdávají dárky dětem, byl tento trénink jako jediný přístupný veřejnosti. A hlavně to byl první trénink vedený Zinedinem Zidanem.

Následující den po jmenování hlavním trenérem, který měl nahradit Rafaela Beníteze, se bývalé číslo 5 Realu chopilo svého poslání, o němž se mu před deseti lety, kdy končil svou kariéru profesionálního hráče, nemohlo ani zdát. Stal se trenérem, člověkem, který sice neobléká dres s číslem, ale jenž na svých bedrech nese neuvěřitelnou odpovědnost.

Předtím už trénoval dva a půl roku, a to jako asistent hlavního trenéra Realu a poté coby trenér B-týmu. Ten den však

převzal nejslavnější tým světa, který také s náskokem vévodí aktuálnímu žebříčku sportovní výkonnosti před Barcelonou, Bayernem Mnichov, Atlétikem Madrid a Juventusem. Navíc je Real Madrid rovněž nejbohatší.

Fotbal není jen sport, je to obrovský obchod, samostatný ekonomický sektor, divadlo s největším počtem diváků, téma vášnivých diskusí... Ne všichni fotbal hrají, ale všichni o něm mluví, zejména ve Španělsku.

—

Například v Barceloně, následující den po porážce Barcelony Realem, čímž skončila její neuvěřitelná série 39 vyhraných zápasů, vklouzly fotbalové komentáře až do chodeb hotelu Majestic, stojícího na rušné třídě Ramblas. Na střešní terase francouzský ředitel hotelu Pascal Billard začal mluvit o stadionu Camp Nou, na němž sídlí FC Barcelona. Vysvětloval, že žít bez fotbalu je tady prakticky nemožné. A od počátku dubna roku 2016 se jméno nového madridského trenéra objevovalo na všech rtech včetně obyvatel Barcelony, tedy největšího rivala Realu Madrid. Jméno člověka, jenž právě vyhrál své první *Clásico*, bylo slavné. Nebo spíš ještě lépe, bylo plně respektováno i v Barceloně.

Na fotbalovém hřišti je Zidane atraktivní... a pořád se prodává. V buticích Realu Madrid jde ještě stále na odbyt jeho dres s číslem 5, který kdysi nosil.

Deset let poté, co pověsil kopačky na hřebík, znovu oživil vzpomínku na šampiona, jímž kdysi býval. Geniální a elegantní fotbalista, skvělý střelec, opředěný legendou. Ještě dnes diváci netrpělivě čekají, až ho zase uvidí hrát. Pouhá klička s balonem

během tréninku stačí přilákat tisíce zájemců na internetu. Nečekané zpracování míče za postranní čarou během oficiálního zápasu vyvolá potlesk diváků na stadionu a zpomalené opakování záběru pro televizní diváky.

Ale jako hráč se už nikdy nevrátí. Pokud bude jeho hrací styl na hřišti ještě někdy k vidění, tak jedině prostřednictvím jeho týmu.

Už nehraje, ale jako trenér dál řídí hru – sloveso trénovat pro něj znamená strhnout svým příkladem. Ignoruje pravidla sportu i trhu. Trénuje a dál riskuje v řemesle, které si vybral. Vítězství pro něj znamená další etapu, prohra výzvu.

—

Madrid, tréninkové centrum ve Valdebebas. Konec nevděčných cvičení. Přichází chvíle tréninkového zápasu.

„A teď se pobavíme!“

Trénuje s nadšením.

Jako začínající hráč byl jen nevinný kluk. Pak ho přilákala hra.

Jako trenér je dospělý muž, otec čtyř dětí, jenž často přemýšlí a jedná tak, že se nechá inspirovat vzpomínkou na své dětství. Uvědomuje si, jaké úsilí a jaké nároky vyžaduje sport na nejvyšší úrovni. Ale taky zná obrovskou radost, kterou mu fotbal může přinést – stejně jako život.

DĚTSKÁ HRA, KTERÁ SE STANE PROFESÍ

Je zima.

Saint-Denis, zima roku 1953. Ammi Smaïl Zidane právě opustil Kabylii, kde se živil jako zemědělec. Odjel pracovat na stavbu na pařížském předměstí, daleko, velmi daleko od svého rodného Aguemounu, ležícího v hornatém kraji, v němž je ekonomika zcela závislá na zemědělství, především na sběru oliv. Běžný Smaïlův život je příšerný. Protože nemá trvalé bydliště, často spí na stavbě nebo v provizorních úkrytech, v nichž vládne zima. Takhle žije dlouho, celé mládí.

O deset let později Smaïl zakládá rodinu s Malikou, která je rovněž Kabylka jako on. Potkal se s ní v Marseille. Dala mu pět dětí. Nejdřív přišli na svět tři synové, Madjid v roce 1963, Farid v roce 1965 a Noureddine v roce 1967. Dcera Lila se narodila roku 1969.

23. června 1972 přišla řada na nejmladšího bratříčka. Dali mu jméno Zinedine. Rodina tehdy bydlela v bytě v La Castellane, což je jedno ze sídlišť, rozkládajících se na severním předměstí

Marseille. Děťátko spalo v pokoji s Madjidem, kterému všichni běžně říkali Djamel.

Když si Zinedine mohl sám vybrat jméno, vybral si přezdívku Yazid. Rodina se k němu chovala tak, jako se rodiny často chovají ke svému benjamínkovi. Občas spával s balonem v náručí. Bylo to neposedné dítě, zamilované do fotbalu. V La Castellane, stejně jako v podobných sídlištích na celém světě, se pro spoustu dětí točil život kolem míče. Fotbal se stal jejich nejoblíbenější zábalvou.

Yazid vyrůstal v nové čtvrti, která však měla špatnou pověst. Ve složitém sociálním prostředí mohl podlehnout těm nejnebezpečnějším vlivům. Matka ho neustále hlídala a bratři ho doprovázeli ven. Yazid chodil dlouho hrát na náměstí de la Tartane, hlavně po škole.

Když si náměstí děti zabraly pro sebe, byla to dlouhá obdélníková betonová plocha obklopená činžáky. Jen vzdáleně se podobala fotbalovému hřišti. Budova G, kde Zidane bydlel, stála v místě, kde si kluci postavili jednu branku. Prováděl tam složité cviky nohama, hlavně s Noureddinem, jenž byl taky nesmírně talentovaným fotbalistou. Když si nehrál s balonem, trávil volný čas se sestrou, s níž si moc dobře rozuměl... A ve výjimečných chvílích myslel i na školu. Byl divoký a neposedný. Potřeboval se vybouřit, hrát, něco sdílet. Při hře neodolal touze útočit. A v týmu vždycky bránil kamaráda, když to bylo zapotřebí.

A je to! Už je doma. Ten den se musel vrátit domů dřív, protože chtěl pomstít jednoho spolužáka. Byl impulzivní a tím se velmi lišil od svého otce, nezištného a mírumilovného člověka,

který dělal všechno, aby svým dětem poskytl dobré vzdělání a vštípil jim základní morální principy.

Smaïl pracoval v jednom obchodním centru, kde vykonával nejrůznější práce. Když zrovna nebyl v práci, vystřídal Maliku a staral se o děti, a přirozeně i o toho nejmladšího, jemuž předpovídal krásnou fotbalovou budoucnost.

—

Hra se proměnila ve sport. Po náměstí de la Tartane následovala skutečná hřiště. Sport se proměnil v soupeření. Děravá trička se změnila na oficiální dresy. Nejprve ve sportovním klubu Foresta v La Castellane, pak ve sportovní jednotě Saint-Henri a v olympijském klubu Septèmes-les-Vallons, což je město nacházející se nedaleko severního předměstí Marseille, v němž žili většinou dělníci. Chudoba tam nebyla ničím výjimečným. Fotbal představoval vášeň a zároveň jakýsi únik před realitou.

V každém klubu, stejně jako na náměstí de la Tartane, Yazida obdivovali pro jeho dokonalou kontrolu balonu, i jeho nadšení a touhu.

—

Cannes, rok 1984. Několik dní před začátkem školního roku se konal turnaj starších žáků, pořádaný Canneskou sportovní asociací na stadionu Maurice Chevaliera. O pohár Clauda Rouxe, prezidenta Klubu fanoušků, se utkalo šest týmů starších žáků z Cannes, Provence, departementů Var, Alpes, Côte d'Azur a z kraje Rhône-Durance.

Reprezentanti Provence přijeli večer před začátkem turnaje. Gilles Boix ucítil během tréninku lehkou bolest v noze. Následující den za ním přijeli rodiče. Když se před zápasem s repre-

zentanty Azurového pobřeží rozcvičoval, otec si jeho potíží všiml. Gilles se šklebil a měl bolesti. Čím dál větší. Za každou cenu však chtěl hrát. Otec mu to zakázal, chtěl, aby ho nejdřív prohlédl doktor. Jean Varraud jim nabídl, že je odveze do nemocnice Mimosas, která se nacházela nedaleko a kde měl známosti. Rodina nabídku přijala. Gilles se na otcovo naléhání musel podvolit. Na hřišti ho nahradil hráč číslo 13.

Zápas právě začínal, když Jean odjížděl ze stadionu. Ve starém Citroënu LN vezl otce a syna do nemocnice. Diagnóza byla vážná: zlomené zápěstí. Když se vrátili na stadion Maurice Chevaliera, zápas už skončil. Náborář tak neměl příležitost vybírat nové talenty. Získal však nového přítele, Fernanda Boixe, který se cítil být dlužníkem za jeho vřelou a spontánní pomoc.

—

O dva nebo tři měsíce později se během vánočních prázdnin konalo ve Sportovním a tělocvičném centru v Aix-en-Provence soustředění třiceti mladších dorostenců z ligy Středozemního moře. Varraudovým úkolem bylo vybrat osmnáct z nich, kteří se měli příští jaro zúčastnit meziligového utkání.

První dva dny se konaly testy. Třetí den se hrál zápas mezi dvěma týmy, složenými z účastníků soustředění. Jean Varraud chtěl zápas vidět, protože sledoval talentovaného útočníka Fabrice Monachina z Cagnes-sur-Mer. Jenomže Fabrice k utkání nepostavili. Jean se přesto rozhodl na zápas podívat. Připojil se k němu i Fernand Boix, trenér týmu Septème. Oba měli radost, že se zase vidí, a utkání sledovali spolu.

Jeanu Varraudovi se zalíbil chlapec hrající na Monachinově postu. Fernand ho dobře znal, protože patřil do jeho týmu. Tre-

nér mladších žáků Robert Centenero ho doporučil prezidentovi klubu Rogerovi de Plano. Vedení tohoto talentovaného chlapce nabídlo do Saint-Henri, což bylo další mužstvo z okolí, kde mohl dál rozvíjet svůj talent, který získal na náměstí de la Tartane, ležícím na sídlišti La Castellane. Dlouhý betonový obdélník, který ho zajímal a na němž hrál fotbal pod laskavým a bdělým dohledem rodinných příslušníků, opouštěl vždycky co možná nejpozději, dávno poté, co už všichni jeho kamarádi odešli. Teď si měl zvyknout hrát na štěrkovém nebo travnatém hřišti.

„To je ten kluk, co vystřídal mého syna v Cannes. Zidane. Nepamatujete se na něj? Číslo 13.“

Ano, je to on, teď si na něj Jean Varraud mlhavě vzpomněl. Přehlédnutelná postava... Buď jak buď, nakonec nelitoval, že přišel. Ten kluk v bílém tričku odehrál tři čtvrtě zápasu na ne-zvyklých postech, první část jako levé křídlo a druhou jako libero. Dotyk s míčem měl skvělý a to, jak dokázal číst hru, bylo vynikající. Jeho pohyb svědčil o důvtipu a inteligenci. Jean se o něm chtěl dovědět víc.

—

Jméno Zidane v té době v Marseille ještě nikdo moc neznal. To ovšem neplatilo pro 16. obvod, pro sídliště La Castellane, kluby Saint-Henri a Septèmes, v nichž Zidane odehrál první oficiální zápasy. Na nalajnovaných hřištích, s rozhodčími a nastavenými pravidly. Od turnaje v Cannes vyrostl. A udělal pokroky. Bylo mu čtrnáct a už ovládal jemné fotbalové techniky. Jenomže žádný vyhledávač talentů se o něj nezajímal. A během těch několika málo soustředění nebo výběrových zápasů, jichž se zúčastnil, na sebe nijak neupozornil.

V zápasu s týmem Azurového pobřeží o Rouxův pohár, do něhož naskočil za zraněného kamaráda, hrál v útoku, pro zbytek zápasů se přesunul do zálohy, svoje účinkování ukončil gólem proti týmu Rhône-Durance a nakonec se ještě podílel na strhujícím vítězství 7:1 nad AS Cannes.

Po turnaji však Zidane pořád neměl v provensálském týmu trvalé místo. Trenér ho vyzkoušel na deseti postech a ještě váhal, jestli by neměl hrát na tom jedenáctém, na postu středního záložníka. Na čísle 8. Jenomže o tohle místo se se Zidanem přetahoval ještě jeden talentovaný hráč Septèmes: Gilles Manno, jenž občas dostával přednost. Po turnaji byla Zidanova účast posouzena „jako zklamání, vzhledem k jeho schopnostem. Hrál pouze průměrně. Musí se výrazně zlepšit, protože na to má prostředky – techniku, čtení hry...“

Tyto „prostředky“ zaznamenal už trenér mladších žáků v klubu Saint-Henri Robert Signoret. Když v červenci 1998 poskytl rozhovor časopisu *Le SeptéMois* Robert Centenero, muž, jenž angažoval Yazida do SO Septème, přidal na toto téma vzpomínku, že „Zidane byl mnohem větší osobnost než všichni jeho kamarádi“.

Toto hodnocení potvrzuje charakter, který už měl chlapec věčně hladový po míči na náměstí de la Tartane. Dokazuje aspekt jeho povahy, kterého si tehdy málokdo všiml. Tento na první pohled nesmělý chlapec měl duši dobyvatele.

—

Před vánočním soustředěním v Creps ho 17. října a 7. listopadu 1986 pozvali na soustředění do Aix a 31. října do Puyricard, jenomže hrál pouze jeden mezikrajový zápas ze čtyř. Chyběl

14. listopadu v Carpentras na utkání s týmem Rhône-Durance, 28. listopadu v Oraison na utkání proti týmu departementu Alpes, 12. prosince v Aix proti Côte-d'Azur a hrál jen na marseillském stadionu Huveaune proti departementu Var, ale během utkání ho střídal Manno.

Jen velmi zřídka se objevoval v krajských výběrech mladších žáků a zápasů na vyšší úrovni se prakticky neúčastnil. Ve výběrech ligy Středozevního moře nenastupoval. Během dvou let absolvoval pouze jediné soustředění v Pennes-Mirabeau.

Na hřišti žádnou pozornost nepřitahoval. Mimo hřiště byl příliš ostýchavý. Vedoucí soustředění týmu departementu Alpes-de-Haute-Provence ve Volx si vzpomínal na neprůbojně dítě, schovávající se pod kapucí. Přesto v něm dřímalo dokonalé ovládání balonu a nenucenost při sportovních hrách, což tři roky předtím objektivně dokazovaly známky z tělocviku a subjektivně se to potvrdilo během zápasů. Během Operace Guérin, což bylo soustředění pojmenované po někdejším reprezentačním trenérovi, získal Zinedine, jenž tehdy hrál za mladší žáky, nejlepší známky z technických disciplín. Maurice Roche, který tehdy soustředění vedl, si všiml, jak chlapec umí dokonale žonglovat s míčem a jak se chová v jednotlivých fázích zápasu.

Jenomže chlapec, zářící jen občas, žádné velké nadšení neprojevoval. Ještě ne. Rodiče, jejichž příjem byl velmi skromný, ho však posílali i na placená soustředění.

Ve světě sportu, který se čím dál víc stával komerčním, a dokonce kšeftářským, se vyhledávači talentů chytali sebemenší slibné příležitosti a sebemenší naděje, slibující rychlý vzestup. V Zidanově případě si nevšimli ničeho. Jeana Varrauda to překvapilo.

Co jim na tom chlapci vadí? Fyzická slabost (genetická choroba, kterou trpěl a jež se nazývá středomořská anémie, vyvolávající častou únavu, se objevila až o patnáct let později)? Na posílení svalstva má přece dostatek času. Nestálost? V tom věku to je přece banální vada, která se v jistém smyslu může ukázat jako kladná vlastnost. Je snad adolescent, který se pravidelně zúčastňuje zápasů a pohybuje se v náročném rytmu, příliš rychle opotřebený? Navíc, mlýnice zápasů je deformující. Proměňuje zábavu ve sport. Zbavuje člověka vášně, nebo ji aspoň transformuje a radost ze hry rychle nahrazuje posedlostí vítězstvím. Neboť Zidane projevoval evidentní známky vášnivého zaujetí pro tuto hru a disponoval základními kvalitami. To přece mělo být pro vyhledávače talentů dostatečným důvodem, aby ho zařadili do soustředění v La Bocca, které bylo přede hrou eventuálnímu angažmá.

—

Jean Varraud ho chtěl co nejrychleji vidět, ačkoli jeho kolegové se o něj vůbec nezajímali. Měl výhodu v tom, že často chodíval na zápasy týmu Creps, a dokonce se stýkal s vedoucími funkcionáři Septème. Vyjádřil tedy svůj úmysl vzít mladého hráče do Cannes na týdenní zkoušku, která by mohla vyústit v podepsání smlouvy.

Odpověď byla příznivá a provázela ji rada:

„Jestli si ho chcete vzít, tak si ho vezměte, ale rychle.“

Pro Varrauda to byl jasný vzkaz. Žádný jiný klub se o mladíka z La Castellane nezajímá, takže vedoucí canneského klubu musí zůstat naprosto diskrétní, aby si toho nevšiml někdo jiný. Musí prostě jednat rychle. Čas utíkal, Zinedine měl ve škole špatné

známky a jeho budoucnost ve fotbalovém světě byla nejistá... Navíc v prostředí čtvrti, v níž bydlel, mohl být chlapec, kterému mělo být brzy patnáct, vystaven těžkému období. Jednak ho ohrožovala agresivita jeho soupeřů, kteří často žárlili na to, jak snadno si počíná s balonem, jednak mohly špatné příklady přímo ovlivnit jeho dospívání. Naštěstí tu byla na vzdělání trvalá rodina, kterou láska spojovala kolem základních životních principů. Otec, matka, sestra a tři bratři láskyplně pečovali o milovaného benjamínka. Jean Varraud to věděl velmi dobře: „Člověka vždycky přitahují ti nejtvrdí.“ Zinedine byl jemný chlapec, ale žil ve velmi obtížné čtvrti.

Vypadalo to ale, že se o nic takového nezajímá. Po vyhraném zápase se klidně přátelil se spoluhráči. Nevěděl, že se hraje o jeho budoucnost. Muselo to proběhnout rychle. Alain Lepeu, který trénoval v klubu Septèmes mladší dorostence, navrhl o dva týdny později po vánočních svátcích schůzku.

„Přijďte se podívat 11. ledna. Hrajeme v Saint-Raphaël.“

Na zpáteční cestě ve starém Citroënu, v němž vozil zraněné do nemocnic, děti na stadiony a budoucí hvězdy vstříc osudu, si Jean Varraud řekl, že ten kluk v sobě má velký potenciál.

—

Velcí hráči jsou vzácní. Velcí vyhledávači talentů ještě vzácnější. Jean Varraud mezi ně patřil.

Bývalý hráč AS Saint-Étienne hrál za A-mužstvo od sedmnácti let. V roce 1941 se přestěhoval do Cannes, do bytu naproti legendárnímu stadionu Hesperides, který později nahradil Coubertinův stadion. Několik desítek let provozoval kino Vox, ale fotbal zůstal jeho největší vášní. Po kariéře hráče, přerušené

druhou světovou válkou, se zcela přirozeně stal nejprve trenérem a pak vyhledávačem talentů. A od té doby jím zůstal, s malou nuancí ve slovníku: „Já nevyhledávám, já se posiluji.“ Ačkoli se pohyboval ve světě komerce... a snu, tento důstojný, zdvořilý, bystrý a citlivý muž neměl nikdy povahu kšeftaře. Nebyl obchodníkem s dušemi. Byl zcela oddán klubu AS Cannes a jen mu navrhoval hráče, kteří se mohli do „vlajkové lodi“ integrovat. Jeho uhlazené vystupování, laskavost a prostota často přitahovaly hráče, kteří by ze zeměpisných nebo z čistě sportovních důvodů logicky měli podepsat smlouvu jinde.

Turnaje mladých fotbalistů představovaly jeho pole působnosti a připomínaly mu jeho vlastní dětství v Saint-Étienne, kde mu byl balon každodenním druhem. Čirý talent, ještě nespoutaný žádnou uzdou zkušenosti, který se vylíhne v celé své kráse. Varraud dokázal najít dobrého hráče, odhadnout jeho vývoj a schopnost poradit si na nejvyšší úrovni... Jean Varraud pozoroval, číchal... Aby takovou práci mohl vykonávat, musel znát fotbal. V mládí vídal zblízka hrát takové fotbalisty, jako byl Max Charbit nebo Jugoslávec Ivan Bek, útočník A-mužstva Sète, pak Saint-Étienne a autor tří gólů na prvním mistrovství světa v Uruguayi. Nicméně zkušenost ještě nutně nezaručuje jemnost výběru. Na stadiony, na které zamířil jeho ostríží zrak, chodil někdy v doprovodu bývalých internacionálů. Někteří si mysleli, že rozeznávají talent u naprosto průměrného hráče, jindy nevěděli nebo přecenili naděje, které se nakonec ukázaly jako nedostačující. On, který se nikdy nestal profesionálem, viděl naprosto správně a jasně. Jean Fernandez, trenér canneských profesionálů, a technický ředitel Gilles Rampillon mu naprosto důvěřovali.

Jean Varraud nevyhledával dospělé, ale schopné děti, z nichž mohli vyrůst profesionálové.

—

„Viděl jsem jednoho kluka. Má místo nohou ruce!“

Při návratu do klubu se Jean svěřil se svým objevem z Aix generálnímu sekretáři Gilbertu Chamonalovi. Neustále ho překvapovalo, jak si kolegové dávají na čas. On chtěl hráče vidět co nejdříve a eventuálně mu nabídnout smlouvu.

—

Podle domluvy se sešli při utkání v Saint-Raphaël. Gilles Rampillon býval ofenzivní univerzál a měl za sebou i krátkou reprezentační kariéru. Ligu začal hrát v sedmnácti v Nantes, kde uplatnil přehled o hře a slušnou práci s míčem. Hráčskou kariéru ukončil právě v AS Cannes. Byl to tedy velký expert, který se přijel podívat na hru mladého Marseillana. Jenomže Zidane nehrál na svém obvyklém postu vysunutého záložníka. Trenér Septèmes se canneským pozorovatelům omluvil. Musel vyřešit problém v sestavě a musel postavit Zidana na místo libera.

Na postu posledního obránce se každá chyba může ukázat jako fatální. To byl případ jednoho riskantního driblování, které předvedl před vlastní brankou. Jeho tým kvůli této chybě dostal gól – Saint-Raphaël vyrovnal. Zinedina to vylekalo, a to tím spíš, že kromě několika pohybů nic strhujícího oběma pozorovatelům nepředvedl. Ale jeho tehdejší výkon se brzy stane jen povedenou historkou.

Tým Septèmes vyhrál dvěma góly v závěru, ale jak bylo dohodnuto, o jednoho svého hráče přišel. Po dvou týdnech sou-

středění nastoupil Zinedine Zidane do mercedesu Gillese Rampillonu. Směr Cannes.

—

Dva a půl roku po turnaji o pohár Clauda Rouxe vstoupil Zidane opět na trávník stadionu Maurice Chevaliera. Tady měly proběhnout týdenní testy. Tady dojde k prvním konstatováním. Tady posoudí možnosti. Tady zjistí pár nedostatků. Musí se zlepšit ve hře hlavou a musí co nejčastěji skákat ke zkušebnímu panelu. Musí taky zlepšit techniku, taktiku a fyzičku. Ale to hlavní už ovládá. Jakmile se tento drobný chlapec zmocní balonu, stane se z něj magická hračka.

Jak to, že hledači talentů nic neviděli? Tuto otázku si všichni kladli denně.

Jean Fernandez bude určitě na vrcholu blaha. Jakmile profesionálové skončili trénink, Jean Varraud je pozval, aby se šli podívat na trénink mladších dorostenců.

„Přivedl jsem jednoho kluka.“

Fernandez jít nechtěl. Skončil mu náročný trénink, měl další práci a radši by se přišel podívat jindy. Ale jednalo se o Varraudovu srdeční záležitost.

„Pojď. Uvidíš...“

Vyhledávač talentů naléhal. Fernandez s ním tedy šel až na hřiště Mûriers 2 v komplexu Coubertinova stadionu. Zmiňovaný mladý hráč se nacházel uprostřed nepřiliš kvalitní hrací plochy. Právě si ze vzduchu sklepával míč a kontroloval ho hrudí. Naprosto přirozeně. S velkou nenuceností.

Fernandez nebyl konzervativní trenér a hráč ho okamžitě zaujal. Dokonce překvapil. Na okraji hřiště zůstal stát pětadvacet

minut. A rychle si všiml nedostatků i kvalit tohoto křehkého virtuosa.

Jak to, že si vyhledávači talentů ničeho nevšimli?

Pierre Ailhaud, trenér canneských juniorů, musel řešit jinou otázku, kterou mu pokládali lidé, kteří s úžasem zjistili, jak je ten mladý stážista obratný. „Co je to za kluka?“ Jeden za druhým se ho chodili vyptávat.

Trenér taky vyjádřil svůj obdiv:

„Ten junior je fakt dobrej!“

„Dobrej“ opravdu byl, jenomže to nebyl junior. Pouze mladší dorostenec.

Předběhl svůj věk. Všem se líbil sportovně i lidsky. Každým dotykem balonu jen potvrzoval to, co se o něm říkalo. A nechyběla mu drzost, jako například během zápasu šest proti šesti, který se hrál na šířku hřiště. Branky byly malé, ale nikoli dost malé na to, aby se do jedné z nich netrefil ranou z půlky hřiště. Balon prosvítl pod brankářem a skončil v síti. Tento těžký kop, vyžadující rychlý odhad situace a provedení, odhalil Zidanův velký smysl pro improvizaci a mimořádné kopací schopnosti.

Zdálo se, že angažmá je na spadnutí. Trenér Charly Loubet, někdejší hráč Cannes i národního mužstva, velká postava klubu, zavolal do Septèmes. Jeho názor byl jasný.

„Zajímá nás. Má výrazné kvality, vysoko nad průměrem.“

—

Zbývalo přesvědčit starý klub a rodiče. Jean Varraud, jistý si víc než kdykoli předtím, požádal městského úředníka Daniela Delsalleho, aby podpořil canneskou kauzu u Loika Fagona, ředitele Septèmes, s nímž se znal od dětství. Fagon zasahovat nemusel.

Když se Gilles Rampillon se svým stážístou vrátil do Marseille, všechno šlo hladce.

Vedle škvárového hřiště SOS bylo přijetí srdečné. Sešli se tam prezident klubu, generální sekretář a trenér se Smaïlem, Zinedinovým otcem, aby si promluvili o budoucnosti.

O penězích se nemluvalo. Otec Zidane položil otázku, na kterou všichni čekali:

„Pane Rampillone, myslíte si, že se může stát fotbalovým profesionálem?“

Jako pokaždé, když mu někdo takovou otázku položil, byl trenér opatrný. Radši trval na pokračování studia na základní škole, paralelně s fotbalovým vzděláváním. Příliš dobře znal psychologické a filozofické aspekty a rizika dospívání, než aby se mohl vyjádřit tak kategoricky. Pokračoval v argumentaci, kterou Maurice Desvignes, jenž měl v canneském klubu na starosti studium, často shrnoval do jediné věty: „Chceme, aby naši fotbalisté ve zkušební době nikdy nelitovali, že otevřeli dveře tréninkového centra, to platí hlavně v případě neúspěchu.“

Gilles Rampillon naopak pokračoval takřka s jistotou. AS Cannes, hrající teď ve druhé lize, se potřebuje dostat do té první. Pevně tomu věřil, ačkoli konec sezony byl ještě daleko. Jestliže se týmu podaří tuto hranici překročit, klub ještě zvýší tréninkové úsilí. Už teď bylo rozhodnuto, že canneská fotbalová škola navýší o polovinu svůj stav a bude mladým hráčům ještě víc důvěřovat. Mohou tedy zahájit svou kariéru přímo na nejvyšší úrovni.

Diskutovalo se jasně, bez falše a přetvářky.

Jean Varraud přišel ještě s jedním a rozhodujícím argumentem. Se Zidanovou taškou. Nebylo v ní zmuchlané prádlo, jak by

člověk čekal po týdnu, který dítě strávilo daleko od domova. Všechno měl dokonale čisté a složené! Díky matce rodiny, u níž měl čekatel bydlet: Nicole Élineauové. Jméno, které bylo synonymem klidu.

Ačkoli Cannes leží nedaleko Marseille, co se týče kilometrů i klimatu, Smail a jeho žena Malika trvali na tom, že syna nechají odejít jen pod jednou podmínkou: Že mu najdou náhradní rodinu. V jejich očích nemohlo nic nahradit rodinné prostředí, které bylo u Zidanových důležité a vřelé. Klub z Cannes sice disponoval tréninkovým centrem, ale pro fotbalové učedníky neměl žádné vlastní ubytovací zařízení.

Uplynulo několik týdnů, než byla podepsána smlouva o přednostní opci, kterou bude mít AS Cannes. Paní Zidanová ji nechtěla podepsat, dokud nebude vyřešena otázka, kde bude její syn bydlet. Řešení se nabízelo. Zinedine bude bydlet u sympatické a oddané rodiny Élineauových.

Jean Varraud zajel za Jeanem-Claudem, manželem Nicole.

„Chceš si domů vzít jednoho malýho kluka?“

Copak chtít, to ano, ale jestli to vůbec půjde... Élineauovi sami měli tři děti a už u nich bydlel jeden stážista, Amédée Arnaud. V domě se nacházely jen tři pokoje. A navíc nešlo o týden, nýbrž o celý rok.

Nicméně souhlasili. Zinedina si už stačili oblíbit a začali ho považovat za svého natolik, že mu tímto jménem nikdy neříkali.

TÝM SNŮ

„Dobrý den, jmenuju se Yazid.“

Vysoký chlapec seděl v obývacím pokoji. Vstal a napřáhl ruku. Dorazil k Élineauovým už odpoledne, ale Jean-Claude se s ním seznámil až v podvečer, kdy se vrátil z „továrny“ – tak říkal podniku, v němž pracoval. Aérospatiale. Továrna, slovo, které jen málo připomínalo turismus na promenádě Croisette, kongresy a festivaly, představující hlavní příjem města. Přesto je ve městě Aérospatiale nejvýznamnějším zaměstnavatelem. Budovy, v nichž se vyrábějí převážně součástky do satelitů, se nacházejí nedaleko moře, u západního výjezdu z města, kousek od Mandelieu-La Napoule, poblíž vnitrostátní silnice číslo 98. Celá zdejší průmyslová zona spadá pod sféru národní bezpečnosti.

Jean-Claude pracoval v bílém plášti a za dohledu bezpečnostních kamer jako technik, který se v hangáru podílí na výrobě karbonových antén. Stejnou práci dělal už v jednom podniku v Bouguenais nedaleko Nantes, odkud se před třinácti lety přestěhoval do Cannes. Několikrát měsíčně končil práci večer.

Pracoval na tři směny, od 4 hodin do 12, od 12 do 20 a od 20 do 4.

Ten večer se Élineuovi dověděli, že Zinedine dává přednost svému druhému jménu – Yazid. Tak mu v La Castellane říkali všichni.

Byl zdvořilý, dobře vychovaný, mluvil málo a smál se často. Toužili mu pomáhat a chránit ho, když se z rozpaků nebo ze strachu, aby neobtěžoval, stahoval do sebe. Během toho deštivého týdne si Yazid své hostitele naprosto získal.

—

Jean-Claude, manželka Nicole a jejich děti – Dominique, Laurent a Virginie – bydleli už tři roky v Pégomas, což je předměstí Cannes, města, které si udrželo venkovský vzhled, protože ho ještě neudusily paneláky, kvůli nimž hrozilo, že postupně zmizí veškerá zemědělská půda kolem města.

Pégomas, jež se vyslovovalo buď Pégoma nebo Pégomasse, bylo centrem kraje, v němž se pěstovalo ovoce a zelenina a kde vládl klid stejný, jako kdysi v mnohých provensálských městečkách, jejichž obyvatelé dnes buď s rozpaky, nebo podrážděně sledují, jak kolem nich neustále rostou rezidence a vily. Uprostřed městečka stál zastíněný most přes říčku Mourachonne. Nová část, v níž bydleli Élineuovi, se nacházela o kus dál, kousek od cesty pro pěší. Kolem jejich jednopatrového domku se rozkládala malá zahrada, čekající na plot.

Nahoře v patře, vedle pokoje Virginie, obsadili dvě postele Laurent a Amédée, kteří taky patřili do přípravky AS Cannes. Dominique spal dole na rozkládací pohovce v obývacím pokoji a jeho soukromí tvořil pouze jednoduchý závěs.

Nicole a Jean-Claude ubytovávali chlapce z přípravy proto, že tím chtěli svým způsobem vyjádřit poděkování Raymondůvi Gioannimu, prezidentovi oblastního výboru Côte d'Azur Francouzské fotbalové federace. Vřele a laskavě je přijal a díky němu mohli pokračovat ve svém fotbalovém životě. V Rezé, na předměstí Nantes, Jean-Claude Élineau trénoval mladší žáky a Nicole vykonávala nejrůznější administrativní práce. Pro ASC, stejně jako předtím pro klub Amicale des écoles Pont-Rousseau, toho udělali hodně. Chtěli toho udělat víc, ale jejich dům byl příliš malý. Nicméně souhlasili, že ubytují nového aspiranta na profesionála. Sportovní rok začínal v červenci a nejstarší syn Dominique musel v červnu narukovat na vojnu. Tak se uvolnilo jedno místo, které nezůstalo dlouho neobsazené.

Jean Varraud se samozřejmě na tom všem podílel. Poslední měsíce žil většinou v Septèmes, aby si potvrdil svou prozíravost. Pátého června 1987 pozvali budoucího hráče Cannes, který měl pořád ještě licenci v departementu Bouches-du-Rhône, na soustředění národního mužstva juniorů. Pod vedením Jeana-Pierra Escalette, jenž se později stane prezidentem Francouzské fotbalové federace, Yazid odjel do Irska. A objevil svět, jenž poznamenal celý jeho život: národní tým Francie. V té době ho v pozvánce přejmenovali na Sincédrie! Je pravda, že jméno Zinedine ještě nebylo známé na celém světě...

—

Yazidův osud nabíral čím dál příznivější běh. Během několika týdnů se jeho život výrazně změnil. Od této chvíle se dveře k profesionalismu, které byly ještě půl roku předtím zavřené, a dokonce nepředstavitelné, pootevřely. Horizont se pomaličku

obnažoval. Po Varraudově naléhání a poté, co se zúčastnil zápasu, na němž vůbec neměl být, i poté, co Yazid našel nový domov v rodině Élineauových, následoval další vzestup po žebříčku, tentokrát do týmu AS Cannes, jenž postoupil do první ligy.

Tento postup byl o to zaslouženější, že do ní postoupil místo mužstva, klasifikovaného na předposledním místě – tehdy to byl FC Sochaux. Během odvetného zápasu, jenž se odehrál jedné červnové soboty na Coubertinově stadionu, kde diváci vytvořili rekord v návštěvnosti. Vítězství 2:0 kompenzovalo porážku 0:1 s Montbéliardem. Vítězství vyvolalo nadšení, které nezůstalo jen u jediného zápasu. V Cannes začínala fotbalová éra.

—

Pro Yazida představa, že bude hrát nejen mezi profesionály, ale dokonce v Ligue 1, už přestala být snem. Aby se to uskutečnilo, muselo se AS Cannes v první lize udržet. V kancelářích, umístěných pod tribunami Coubertinova stadionu, samozřejmě sestup z elitní soutěže přišel občas na přetřes, ale vzácná soudržnost, klidné prostředí a kompetentnost lidí proměnily jedno z nejlepších druholigových mužstev v účinnou a pevnou sportovní organizaci, jejímž cílem bylo udržet se v první lize co nejdéle. Měli při tom jasnou ideu: Vychovat mladé hráče, kteří by mohli posílit A-tým a stát se v budoucnu jeho oporami.

Do této vážné a drsné atmosféry, k níž se však pojila tradiční canneská uvolněnost a přetrvávající euforie, přijel do Cannes pětadvacet dní po vítězství nad Sochaux junior Zidane.

Pokud půjde všechno dobře, bude znovu spát u rodičů v Marseille až po několika týdnech, až dostane dovolenou. Pokud

všechno půjde velmi dobře, bude trvat dlouho, než tam bude moci strávit pár měsíců. A možná už to nepůjde nikdy. Už nikdy.

Sbohem, dětství... Yazidovi bylo už dvacet dní patnáct. Začínal nový život i kariéra. Na to druhé čekal už dlouho. Musí to nějak skloubit s tím prvním, daleko od svých nejbližších. Daleko od matky Maliky. Daleko od starších sourozenců, od sestry Lily a bratrů Nordina, Farida a Djamelu. A daleko od otce, jenž se rozhodl ho do Cannes doprovodit, aby viděl jeho velký začátek. Dvě hodiny vlakem. Daleko.

—

Jean-Claude Élineau málem přijel pozdě. Jeho auto mělo poruchu a na cestu na nádraží si musel vypůjčit Nicolino auto. Mini Cooper si své jméno zaslouží: Smaïl měl co dělat, aby své dlouhé údy složil na zadní sedačku. Menší Yazid nastoupil i s taškou dopředu.

V Pégomas byli za pětadvacet minut. Pan Zidane odjel hned večer. Zůstal jen pár hodin. Loučení bylo smutné a krátké a doprovázela ho spousta emocí. Co má člověk říct, když se loučí s dítětem? A taky s dětstvím? Přelomová etapa života se odehraje daleko od domova.

Nebylo to snadné loučení. Ale Smaïl mohl odjet v klidu. Už dávno věděl, že syn žije u seriózních lidí. Náhradní rodiče své povinnosti splní. Byl tam taky chlapec, který se stane dobrým kamarádem a nakonec přítelem na celý život. Laurent, jemuž se říkalo Lucky od chvíle, kdy se nedostal na jedno představení v kině. V Nantes ho chtěli Nicole a Jean-Claude vzít do kina na kreslený film *Lucky Luke*. Jenomže uvaděčka jim řekla, že film je dětem nepřístupný. A tak rodiče proměnili mrzutost v přezdívkou.

Lucky Luke se taky říkalo fotbalistovi Brunovi Bellonemu. Přezdívkou získal za rychlost, stejně jako filmový jmenovec. Hrál za AS Monako. Vyrůstal ve čtvrti La Bocca, kousek od Chevalierovy ulice, kde na malém plácku vroubeném stromy udivoval prvními kličkami a góly. Začátek jeho kariéry byl před šesti lety strhující. Ještě dnes ho považovali za jednoho z nejlepších francouzských útočníků. A mluvilo se o jeho přestupu do ASC...

V Cannes se to léto roku 1987 kromě běžných starostí a turistické sezony hodně mluvilo i o fotbale. Nikdy se o něm tolik nemluvilo snad od roku 1949, když klub poprvé spadl z první ligy, a možná dokonce od roku 1932, kdy místní mužstvo vyhrálo Francouzský pohár. Tenkrát to byla jediná celostátní soutěž a celostátní liga vznikla až o pár měsíců později. Toto vítězství se na dlouhé roky stalo jediným, které hráči v čerobenobílých dresech vybojovali. S Bellonem v týmu by byl vstup do první ligy ještě opojnější.

—

V Pégomas žil Yazid stranou od všeobecného nadšení. Mluvil málo a potichu si užíval první chvíle odpočinku. Následující den po příjezdu do Cannes se slavil státní svátek. Vydal se s Luckym a ještě se dvěma kamarády do města na taneční zábavu. Působil tam dojmem, že se nudí, a při tanci sotva hýbal nohama. Bez zájmu? Uzavřený? Zamyšlený? Yazidův vnitřní život byl tajemstvím. Dával najevo jen svou ostýchavost. Ale možná v něm byla i zralost, jako kdyby si v sobě nesl vrozené chápání dospělého světa, do něhož přicházel, aniž při tom popíral dětství. Uchovával si to nevjzácnější: duši dítěte.

Co se týče tance, tančil radši v tichu než na muziku. Na fotbalovém hřišti. Tam si vybíral rytmus on sám, podle své inspirace. Například valčík, když se točil kolem balonu nebo kolem své osy. Lucky, který se jednou se svým juniorským týmem zúčastnil společného tréninku, se nespokojil jen s tím, že obdivoval virtuozitu svého kamaráda, jehož kolečka přiváděla protivníka k šílenství. Zkusil na Yazida odvážnou kličku, která se mu podařila. Ještě dlouho o ní doma pyšně mluvil.

—

Krásný pohyb a radost ze hry bohužel nepatří k hlavnímu obsahu tréninku. Když chce člověk udělat profesionální kariéru, musí běhat, skákat, protahovat se a posilovat. Sport není jen hra. A zápasy nejsou jen sport. Je to taky často sázka do loterie. Když člověk vstoupí v přeneseném i pravém smyslu tohoto slova do týmu dospělých, vstupuje zároveň do světa boje. Nesdílí jen kolektivní radost jako na náměstí de la Tartane v La Castellane a na všech hřištích světa, kam utíkají děti. Někdy se učí boji, který jim vnucují šílenci, kteří jim velí, a zbabělci je poslouchají.

Naštěstí pro Cannes Gilles Rampillon nepatřil k žádné z těchto dvou kategorií. Byl to velký hráč, šampion, jenž šel příkladem. Za celou kariéru ho rozhodčí potrestal jen jednou. Byl spravedlivý a rozhodný. Jean Varraud, další nezdolný oponent silového fotbalu, chtěl, aby Yazid přeskočil tyto nebezpečné etapy. Přál si, aby se co nejrychleji, ačkoli mu bylo teprve patnáct, integroval do B-mužstva dospělých, aniž by musel projít juniorským týmem. Plně důvěřoval Rampillonovi, jenž měl tuto profesionální „rezervu“ na starosti. Hrát za tento tým byl poslední krů-

ček před vstupem mezi absolutní elitu. Objevit se v takovém mužstvu v patnácti letech znamenalo, že se pravděpodobně bude kariéra dále vyvíjet, pokud ovšem bude hráč na sobě dál pracovat.

—

Jistě, Yazid a jeho spoluhráči si museli zvyknout na práci bez balonu. Bez hry. Bez radosti. Zkrátka bez fotbalu. Každý den ráno se scházeli na parkovišti Coubertinova stadionu, odkud vyráželi na stezky Valmasque. Na programu byl dlouhý běh lesem. Takový je úděl všech sportovců. Jenomže ne všichni mají to štěstí trénovat s tak noblesním a pozorným trenérem. Bývalý trenér Nantes vždycky oceňoval smysl pro týmovou spolupráci, ale přitom nebránil individuálním iniciativám. Nad Yazidem a jeho fyzickými předpoklady trenér váhal. Má ho nechat hrát na postu vysunutého záložníka, na němž hrál v předchozích klubech? Rampillon na tomto postu kdysi exceloval svým stylem, kdy stál zády k protivníkově brance a rozdával svým spoluhráčům přihrávky dozadu i dopředu. O Yazidovi tvrdil, že je schopen přebírat za hru tu největší odpovědnost, jakou má číslo 10. Dovedl si ho však docela dobře představit i s číslem 8, což je stažený záložník, který operuje uprostřed hřiště, nedostává se často před protivníkovu branku a víc se pohybuje ve středu pole. Pokrývá mnohem větší prostor.

Rampillon váhal. Jednu jistotu však přece jen měl. Tento mladý hráč, tento dospívající chlapec objevující svět, který hraje s dospělými a zjišťuje, jaké to je hrát na této úrovni, v každém případě splňoval předpoklady hravosti, které do něj vkládali. Rád si hrál s balonem, bylo tedy nutné tuto lásku usměrnit.

Jean Fernandez, jenž potají, ale pozorně sledoval jeho vývoj, poradil Yazidovi užitečné, ale nepříjemné cvičení. Všiml si, že Yazid exceluje v přirozeném směru hry, tedy dopředu, směrem k protivníkově brance, ale je relativně pomalý, když dostane míč v protisměru a musí se otočit zády.

„Kopej do zdi,“ řekl mu. „Jakmile se ti balon vrátí k noze, hop, otoč se co nejrychleji ve směru hry!“

Yazid si radu zapamatoval.

Každý večer ho domů vozil Jean-Claude Élineau nebo Charly Loubet, který bydlel v Grasse a Pégomas měl na půli cesty. Nicméně návrat domů neznamenal konec s fotbalem. Celý den plný tréninku nedokázal ukojit Yazidovu vášně. Naopak. Hra na ulici byla v mnohém poučná. Ještě stále mu působil radost pohyb s míčem u nohy, jeho zpracování a driblování – slovo milované všemi velkými hráči a zejména útočníky. Kličkovat, obejít protivníka, oklamat hráče s balonem u nohy, to jsou základní pohyby fotbalisty. Přesto by se bez něj mohl velký tým obejít, kdyby ovšem každá přihrávka nebyla přesná a dobře zpracovaná. A Yazid rád přihrával, nacházel skulinu a posílal míč dopředu, aniž ho kdo dokázal zastavit.

Jenomže před domem v Pégomas nebyl nikdo, komu by mohl přihrávat. Byli tam jen Laurent a Amédée. Neformální schůzka se konala před večerí. Nikdo na ni nezapomínal. Ačkoli toho oba měli přes den spoustu, s nadšením a dobromyslně ho vždycky poctili svou přítomností. Jenomže tady se nehrál žádný zápas, nebyly tu žádné přihrávky, jen nejrůznější hry, jako třeba ta, kdo udělá nejvíc kliček. Tato technická disciplína neměla pro Yaze žádné tajemství. V přátelském soutěžení většinou vyhrával.

—

Yaz. Další zdrobnělina, kterou jeho nejbližší začali používat. Přesto mluvil pořád tak strašně málo. Raději poslouchal hudbu z přehrávače. Ale jeho pohledy a úsměvy říkaly všechno. A jeho nepřítomné výrazy taky, i když vypadal, jako by odletěl jinam. Daleko. Dvě hodiny vlakem.

Cítil se surově vytržený z kořenů a jeho nejbližší mu chyběli. Nejezdili na Azurové pobřeží tak často, jak by chtěl. Postavou byl nejvyšší ze všech Zidanů, ale nikdy se necítil tak malý, takový benjamínek. Kromě několika vzácných víkendů, kdy se nehrálo, vídali ho jen zřídka na náměstí de la Tartane, kde na něj kamarádi často mysleli. Trávil s nimi čím dál míň času. Když se vracel do Marseille, musel se spokojit s jedním dnem, nebo s několika hodinami, jak mu to umožňoval nabitý diář.

Konečně se stal fotbalistou skoro na plný úvazek, tak přece nebude plakat! Aspoň ne před lidmi. Jean-Claude, Nicole, Dominique, Lucky, Virginie a Amédée si ničeho nevšimli. Neukápl ani slzičku. Když někdo moc nemluví, těžko u něj lze rozeznat rozdíl mezi štěstím a bolestí.

Yazid mluvil málo a svěřoval se ještě míň, jen občas a zcela mimořádně Laurentovi. Někdy si povídal se sousedem, původem z Argentiny, který se zajímal o fotbal a bydlel na druhém konci městečka. Zinedine nebyl moc výřečný, ale nebyl to žádný asociál. Měl rád lidi, ale radši je poslouchal. Překřikoval se jenom se svými dvěma kamarády, když si do omrzení hráli s balonem, nebo se sousedem, který jim zkonfiskoval míč, protože si špatně vypočítali trasu a kopli mu ho do zahrady.

Pak nastal čas jít ke stolu. Ke stolu v kuchyni, kde se scházela spousta lidí po dni stráveném v továrně, ve škole nebo na trávníku. Nicole každému dítěti určila práci v kuchyni. Náhoda rozhodovala o střídání, nikoli o množství úkolů. Pro každého to bylo stejné. Práce nechyběla, a to tím spíš, že paní domu žádala po náročném dni, stráveném na městské sociálce, která ji platila, trochu volna.

Dva rodiče, jedna dívka a tři chlapci. Jako v Marseille, nebo aspoň skoro. Pro Yazida to nebyla ta jeho rodina, ale rodina to přesto byla. Početná a soudržná. V domě měli všichni málo místa, ale v srdci hodně.

Lidé z chemins de Bernex a ti z allée de Violettes se naučili Zidana znát a rozuměli vztahu, který k němu měl Laurent. Považovali ho za chytrého člověka, ba dokonce za filozofa. Rádi s ním mluvili, osvojovali si jeho názory na život a obdivovali se jeho odříkání, protože věděli, že nic člověk nedokáže získat bez úsilí a odpočinku.

V Pégomas žil Yazid v ústraní, mimo lákadla canneského života. Chodil si brzy lehnout a spal dlouho, aby zahnal únavu. Snil o vítězstvích v příčně pruhovaném červenobílém dresu La Boccy, jak se říkalo fotbalovému týmu Cannes, nebo jinde. S číslem 10 nebo 8, to bylo jedno...

Když vyšel z domu a dal se doprava, mohl rodičům sdělovat radostné novinky. Vedle hřiště na pétanque tam stávala telefonní budka, z níž volával do Marseille. Toto vzácné spojení uklidňovalo obě strany.

Všechno fungovalo.

—

Jak ubíhaly měsíce, diváci navštěvující zápasy francouzské první ligy se naučili obdivovat a uznávat neznámý klub, vymykající se veškerému klišé, spojovanému s městem, v němž se konává Mezinárodní filmový festival. Tým Cannes byl jednolitý blok, nikoli automat na mistry před předčasným důchodem nebo na pomíjivé umělce. Pouze reprezentant Bruno Bellone, jenž sem přestoupil z AS Monako, byl velkou hvězdou.

Angažování nových hráčů nebylo založeno na jejich reputaci. Vedení bylo přísné a příprava naplánována dlouhodobě. Nejdůležitější bylo podle vedení poskládat mužstvo tak, aby se jeho členové vhodně doplňovali. Ve třetí lize, v níž se připravovala rezerva canneského týmu, nebo ještě o dva stupínky níž se jedna dvojice navzájem doplňovala skvěle. Yazid, který využíval svých dokonalých přihrávek dopředu, jimž nepřímou vděčil za to, že je v Cannes, a Fabrice Monachino, který Yazida kdysi nahradil na soustředění v Aix. Spolu si v roce 1988 vychutnali ještě jednu radost navíc: oba je povolali do národního mužstva juniorů.

—

Pro Yazida se budoucnost pomaličku začala rýsovat. Jestliže patří k nejlepším juniorům ve Francii, proč by se nemohl stát profesionálem nebo dokonce reprezentantem? Prosadit se mezi juniory by byl ideální odrazový můstek. Ve španělské Málaze, kde se koná turnaj juniorů, nepatří oba hráči z Cannes do základní sestavy. Ale hrají. Yazid odehraje celý zápas s Tureckem, během kterého je Fabrice střídán, stejně jako v následujícím zápasu proti Španělsku. Yazid tentokrát nehraje, na jeho post vybrali hráče z Bordeaux Christopha Dugarryho.

V jejich pokoji, který spolu sdílejí, glosují červenobílí svůj nový život v modrobíločervených dresech. Jsou seriózní a pilní a zůstávají věrní principům, které jim vstúpili v La Bocca. Poruší je jen pod přátelským tlakem kamarádů, kteří se chtějí trochu rozptýlit. Jako třeba když se ve dvoumístných elektromobilech, určených výhradně k pohybu na území hotelu, v němž jsou ubytováni, vydají na cestu bez povolení a řidičských průkazů. Drzý Francis Llacer, hráč Paris Saint-Germain, vede veselou posádku tří elektromobilů, které na silnici vyděsí španělské řidiče, protože se podobají postavám z komiksu *Blázni za volantem*. Yazid a Fabrice jsou rozjaření a líbí se jim toto pomíjivé dobrodružství, které je rozptýlí a na chvílku odvede od světa, v němž vládou striktní pravidla.

Fotbalisté nevedou uvolněný život, tak charakteristický pro dospívání. Výstřelky jsou zakázané, mohly by nenapravitelně poškodit celou hráčovu kariéru. Člověk se musí podřídit hygieně života, dávat si pozor, aby nebyl moc přecitlivělý na útoky konkurence... a musí dbát o svoje tělo. Fabrice trpí bolestnou bronchitidou. Yazid má řešení, které neustále nosí v tašce:

„Na, vem si to, zítra už budeš v pořádku.“

A podá mu kulatou krabičku, obsahující mast, která pomáhá při problémech s dýcháním. Fabrice se jí natře a následující dny bolesti zmizí. Pochopí, že jeho partner je už duší profesionál.

Oba hráči AS Cannes nastoupí ke třetímu zápasu turnaje, ale nedokončí ho. Utkání s Maďarskem je taky poslední. Francouzi jsou vyřazeni. Ale canneští junioři se vracejí na Coubertinův stadion posílení o zkušenost a o jistou auru.

Jejich duo se na hřišti často proměňuje v trio. Jeden přihrává, druhý centruje... a Nordin dává góly. Tohoto střelce Yazid dobře zná. Angažoval ho ve stejné době jako jeho rovněž Jean Varraud. Pochází ze Saint-André, což je marseillská čtvrť, vzdálená asi dva kilometry od Septèmes, hrál v klubu Saint-Antoine, v jehož barvách se předvedl jako vynikající střelec. Dva týdny po jejich příchodu do Cannes Yazid Nordina navštívil, aby mu složil tento dojemný kompliment:

„Byl jsi můj idol. Chodili jsme se s bráchou na tebe dívat. Ty góly, jaké jsi dával!“

V Marseille Yazid obdivoval dva dobré hráče, kteří měli stejné křestní jméno Nordine. Jeden se jmenoval Zidane a byl to jeho bratr. Druhý se jmenoval Mouka. A od této chvíle bude hrát po jeho boku.

—

Jak ubíhaly měsíce, hráči AS Cannes si pomalu začínali zvykat a uznávat hráče s nezapomenutelnými iniciálami ZZ. Jenomže jen málo členů vedení ho skutečně vnímalo. A přesto by svou hrou mohl zaujmout puristy a potom by ho jistě čekala skvělá kariéra. Hrál nepravdělně, ale jeho výkony byly slibné. A hlavně byl jiný. Měl styl, jako ti, kteří mohou obhájit přízeň diváků. A vyvolat v protivnících agresivitu.

—

Během jednoho zápasu v Marseille, ve čtvrti Saint-Marthe, seděl na lavičce soupeřova mužstva jeden hráč, jenž měl podmíněčný zákaz startu. Yazid dostal červenou a šel ze hřiště. Když odcházel do šatny, spatřil, jak ten hráč vyskočil z lavičky a jak k němu rozruženě běží. Dal mu ránu pěstí. Z tribuny sledovali celou událost

rodiče a bratři. Samozřejmě je to vyděsilo a nemohli Yazidovi nijak pomoci. Byla to bohužel docela běžná scéna. Cesta k profesionalismu je často poseta podobnými překážkami. Ovládnout soupeře někdy nestačí. Je třeba ovládnout sama sebe a nenechat se vyprovokovat. Člověk musí snést násilí.

Naštěstí tu byla ulice des Violettes v klidném městečku. Yazid se tam cítil jako doma a musel tam čelit pouze... tenisáku. Když přijel Dominique domů, hráli čtyřhru. Vojna mu skončila, teď se učil kuchařem v Nice a do Pégomas jezdil tak jednou nebo dvakrát týdně. Musel přitom sdílet postel se Zidanem.

Jednou večer, když se Dominique vracel z hotelu Beach Regency, nacházejícím se v Nice na Anglické promenádě, musel konstatovat, že Yazid usnul... jeho tělo ležící napříč postele tvořilo dlouhou diagonálu. Dominique se do postele nevešel, musel by Yazida probudit. Nezbyvalo mu, než si lehnout na pohovku... Druhý den se mu zahanbený Yazid strašně omlouval.

Provaz natažený mezi Élineauovými a sousedním domem. Hřiště ohraničené křídou na asfaltu. Tady oba fotbaloví učedníci hráli tenis s dvěma bratry. Byly to chvíle štěstí a klidu prožívané v přívětivém počasí Azurového pobřeží, když světlo soumraku mizelo za masivem Tanneronu. Bezstarostné chvíle v Pégomas. Poslední.

O několik týdnů později už Dominique našel pokoj prázdný. Yaz už tam nebyl, a chyběl i Amédée, jenž tam strávil tři roky. Už nečekali, až pro ně odpoledne po tréninku přijede Jean-Claude, a přerušit turnaj ve stolním fotbalu nebo partii kulečnicku na počítači, kterou hrávali se Sandrou, sekretářkou klubu.

Končilo přechodné období. Nadešel čas dalšího odcházení, loučení s druhou rodinou. Třešeň, kterou jednou Yazid zasadil v zahradě Élineauových, tam zůstane a bude růst spolu s ním. Jednou určitě přeroste jeho výšku metr osmdesát pět. Bude měřit ubíhající čas a uchová si v sobě vzpomínku na zajímavého a tichého chlapce.

Je třeba zabalit přehrávač, jehož melodie kolébaly chvíle odpočinku, rozloučit se s Pégomas a dát sbohem rodinnému životu, pokud ne dětství.

Zinedine Zidane v šestnácti letech změnil bydliště. Přestěhoval se do Cannes do Ubytovny mladých Provensálců, kde dostal pokoj 207. Bydlel v něm sice sám, ale brzy ho obklopí spousta kamarádů a hlavně se do ubytovny nastěhuje i starý rodinný známý: Nordine Mouka.

—

Michel Almandoz, Frédéric Dufau, Franck Gomez, Jojot Moussa-Madit, Gilles Hampartzoumian, David Bettoni, Éric Giacomino, Zinedine Zidane, Denis Armbuster, Nordine Mouka a Fabrice Monachino. Jedenáct kamarádů, kteří si byli více či méně blízcí a kteří by mohli vytvořit tým v případě něčí nepřítomnosti, nebo by mohli být zařazeni do jiných týmů v nejrůznějších stupních soutěží. Takový tým však nikdy existovat nebude.

Společně snili, že udělají profesionální kariéru v AS Cannes, a sdíleli společný život na Ubytovně mladých Provensálců.

Bulvár de la Croisette a rue d'Antibes od sebe nejsou příliš daleko. Do prestižního městského centra Cannes je to přes železniční trať kousek. Pár vteřin od Foyer Mimont vede pod tratí podchod. Sto padesát pokojů a osmnáct garsonek tvoří

spolu s malým společenským sálem a bufetem ubytovnu pro mladé. Dobrý odrazový můstek k dospělému životu a k nezávislosti.

Budovy jsou moderní, funkční, strohé a polepené plakáty, inzeráty a prospekty, které jsou často důležité, když člověk žije bez rodiny.

Chlapci jsou nejčastěji vybíráni podle sociálních kritérií. Některé individuální případy vyžadují zcela mimořádnou pozornost personálu. Ale prostředí je uvolněné a slušné. Většinu ubytovaných chlapců tvoří sportovci. Mezi nimi je asi dvacítká adeptů a stážistů AS Cannes a čekají tady, až bude vybudováno velké tréninkové centrum. Tvoří nejednotnou masu, jejíž smysl pro humor se často nekryje se smyslem pro humor sousedů, ale paradoxně přispívá k všeobecnému veselí. Jejich dny jsou rozděleny s naprostou pravidelností. Trénují dvoufázově, od 9 do 11 a pak od 16 do 18 hodin. Na oběd chodí do školní jídelny Mûrier, která stojí nedaleko Coubertinova stadionu, a večerí doma v ubytovně. Ti, kterým ještě není osmnáct, mají vycházky do 22.30. Jejich přítomnost se zapisuje do žákovské knížky, kterou si musí nechávat denně podepsat. Ubytování a jídlo platí klub.

Někteří sportovci to mají těžké, zejména ti, kteří se věnují jinému sportu než fotbalu. Olivier řečený Billy, volejbalista hrající za Cannes Aéro, veselý šprýmař a společník, tady pořádá taneční večírky... pokud má ovšem čas. Tréninky jeho klubu, jehož zřizovatelem je Aérospatiale, se konají od 20 hodin do 22.30, protože jeho spoluhráči, amatéři nebo studenti, mají práci nebo se přes den musí věnovat jiným aktivitám.

To fotbalisté se nemusí o nic starat. Učedníci sice nejsou nijak skvěle placeni, týdně dostávají 25 %, pak 35 %, 45 % a 55 % hodinového minimálního platu, ale trénují ve skvělých podmínkách a mají jen velmi málo materiálních starostí. Využívají toho k návštěvám nočních podniků a k zábavě na plážích.

Někteří z nich, kteří už na to mají věk, vlastní řidičský průkaz a auto. To je případ i Lionela Firlyho, který, když jezdil za rodiči, bral s sebou řadu Marseillanů, jako třeba Giacopina, Gomeze, Hampartzoumiana, Madiho, Mouku, Zidana... Všichni ze skupiny se navzájem neznali. Firly sice pocházel ze stejné čtvrti jako Zidane, ale byl o něco starší a o Zidanovi jakživ neslyšel. To se mělo od této chvíle změnit.

Yazid nebyl v autě, ani na ubytovně moc hovorný a nebyl vůdčí typ, ale svou laskavostí a přirozeným talentem si získal respekt. Jeden nově příchozí – David Bettoni – se jeho laskavosti mohl obdivovat denně. Za svůj příchod vděčil... brankáři svého bývalého klubu Cavigal Nice. Ten totiž přilákal pozornost generálního manažera AS Cannes Alaina Moizana. Jenomže brankář Moizanovu nabídku odmítl, a tak Moizan nabídl Bettonimu, ať přijede do Cannes na zkoušku. Jean Fernandez, jenž náhodou šel podél lajny hřiště, na němž čekatelé trénovali, si ho všiml a požádal své spolupracovníky, aby ho angažovali.

Po příchodu do Cannes se David těžko vyrovnával s denními tréninky a rytmem, na který nebyl zvyklý. Pedikérka mu poradila, aby si denně koupal nohy ve speciální lázni. Ideálním místem pro takovou kúru byl bidet. V jeho pokoji bidet sice nebyl, ale v tom Yazidově ano. A Yazid mu nabídl, ať si ty koupele chodí dělat k němu.

Šest večerů se oba chlapci učili znát jeden druhého. Konverzovali spolu vždycky deset minut, zatímco David měl nohy strčené v bidetu a Yazid ležel na posteli. Zrodilo se přátelství. Prodloužilo se až do pizzerie U Xaviera, která se nacházela ne daleko ubytovny, a jejími stálými hosty byli canneští fotbalisté. Ale zřídka kdy dál, do nějakého nočního klubu, nebo jinam.

„Pojď s námi, Yazi, pojd!“

„Ne, jdu domů...“

Tak zněl obvyklý dialog. Noční ptáci se ho často ptali jen pro formu. Znali jeho odpověď. Podobně často odpovídal i David. Jednou jedinkrát se ho kamarádům podařilo přesvědčit. Yazid, který nikdy nepil alkohol, ho tentokrát vypil víc, než bylo zdrávo. Ale měl záklopku a vrátil se statečně do pokoje, na rozdíl od Fabrice Monachina, ubohého partáka, který se s ním zúčastnil tahu do baru Malibu a druhý den nebyl schopný jít na trénink...

Navzdory tomu, jak Yaz působil na okolí, nebyl žádný suchar. Jen si neliboval ve výstřednostech. Pozoroval a poslouchal, když někteří jeho kamarádi dostávali záchvaty narcisismu, které rostly s tím, jak se z nich stávaly hvězdy. Rád je imitoval a pama-toval si mimiku kamarádů nebo blízkých lidí. Jeho tvář, často tak nepohnutá, se úplně rozzářila, když začal napodobovat grimasy herce Louise de Funès.

Vedoucí ubytovny Véronique vzpomínala, jak fotbalisté přispívali k dobré atmosféře:

„Byli moc hodní, nikdy jsem je neslyšela odmítovat. Neměla jsem s nimi žádné problémy... Kdyby byli všichni obyvatelé jako

oni! Nebyli jako sociální případy nebo ti kluci, kteří v noci tak řádili. Když fotbalisti odešli, zůstalo po nich prázdno...“

Odešli. Za pár měsíců. Všichni najednou do La Bocca. „Tady to bude tvrdý,“ prohlásil jeden z nich, Ludovic Pollet, který si uvědomoval, jak budovy, stojící poblíž Coubertinova stadionu, jsou daleko, daleko od města a jeho radostí. „Tady viděli svět,“ pokračovala Véronique. Svět, který nebyl jen maskulinní. Nevládl tam jen výlučně týmový duch.

„Bydlely tady taky stážistky,“ upřesňuje Véronique. „Tanečnice,“ dodávají fotbalisté, kteří nezůstávali lhostejní k půvabům studentek baletní školy Roselly Hightowerové.

I když žil Yazid daleko od Pégomas, neustále byl pod dozorem Élineauových, samozřejmě se souhlasem rodičů. „Děti potřebují rodinný svazek, aby je občas vedl.“ Jean-Claude nezapomněl na Nicolina slova. Cítil, že nejen na ubytovně, ale taky v klubu vzniká jakýsi „kamarádšoft“ s negativním vlivem, rozhodl se zabránit jakékoli špatné eventualitě. Uplatnit svou autoritu. Poprvé a naposled.

Až doteď nemusel nikdy nastavit tak jasné mantinely. Byl přesvědčen, že jeho zásah bude užitečný a že jeho chráněnci zabrání stýkat se se špatnými lidmi, nebo prostě s těmi, kteří neměli štěstí mít takové rodiče, jako má on. „Přijímat to nejlepší a to nejlepší ze sebe vydávat.“ Guy Lacombe, budoucí Rampillonův nástupce, vyjádřil jedinou větou, co by měl takový člověk zachovávat: „Disciplínu, morálku a lásku.“

Pro Yazida znamenala rodina Élineauových stále blízkou jistotu. V ubytovně byli jeho kolegové sympatičtí a měli stejný profesní

cíl. Díky jim mohl začít život dospělého člověka, který má orientační body. Díky jim našel spřízněnost. A v případě jednoho nebo dvou kamarádů taky vzájemné souznění. Jenomže to se samozřejmě vůbec nedalo srovnat s La Castellane. Kontext byl úplně jiný. Malek, Richard, Yvon nebo Jean-François byli kamarádi. Denis, David, Fabrice nebo Gilles kolegové z práce. Měli společný cíl: Stát se profesionály. Někteří z nich měli velké šance toho dosáhnout. Žádný z nich však na Zidanově úrovni.

—

Jednou brzy odpoledne, když Jean Fernandez pracoval ve své kanceláři, uslyšel klepání na dveře. Byl to Yazid, který si přišel pro míč. Jeho kamarádi šli do města, do kina, na procházku, ve skupince nebo s děvčaty. Yazid chtěl zapracovat na své technice. Vzal si balon, kolem pokladen vešel na stadion a zamířil k malému hřišti s umělou trávou, kde jim kus zdi sloužil k cvičení obratnosti. Vzpomněl si na Fernandezova slova. Kopej do zdi. Balon se ti vrátí k nohám. V okamžiku kontaktu se co nejrychleji otoč. Jednou, dvakrát, stokrát.

Žádný junior neměl Zidanův styl. Žádný neměl jeho vůli. Žádný neměl jeho vytrvalost. Jak by se mu to mohlo nezdařit? Smaíl a Malika se o tom rádi nechali přesvědčovat. Dnes seděli v kanceláři generálního sekretáře Gilberta Chamonala, aby se stali svědky důležitého okamžiku. Gilbert si s nimi chvíli povídal a potom nechal zavolat Fernandeze.

„Zidane dnes podepíše smlouvu na zkušební dobu. Jsou tady jeho rodiče. Pojd' jim to oznámit.“

Trenér přišel. Poprvé a naposled viděl tuto ženu s jemným a ostýchavým výrazem. Poprvé viděl toho muže, pyšného na

svého syna a netrpělivého, až bude moci položit otázku, kterou před dvěma lety položil Gillesovi Rampillonovi. Smail vzala Jeana v podpaží, odvedl ho stranou a potichu se ho zeptal:

„Pane Fernandezi, myslíte si, že na to Yazid má?“

Nebyl čas na žádnou logickou opatrnost. Otázka zněla jasně.

„Nebojte se, pane Zidane. Je to skvělý oduševnělý a talentovaný chlapec. Bude velmi dobrým hráčem. Má na to.“

16 LET, 10 MĚSÍČŮ A 27 DNÍ

Perspektiva hrát první ligu nikdy nebyla tak blízko. A to tím spíš, že Yazid na trávníku udivoval některými svými kousky. Během utkání s týmem juniorů poslal brankář soupeřů dopředu vysoký výkop. Balon se snášel ke středovému kruhu. Yazid natáhl nohu a na míč si počkal. Ten zůstal jako přilepený na jeho noze. Naprosto dokonalé zpracování. Úžasné!

Dítě z La Castellane už ovládalo techniku, jak proměnit špatnou přihrávku v „čistý míč“. Pro většinu hráčů to bylo neuskutečnitelné. Dokázal to jen on.

Uchoval si všechny kvality. Snažil se vštípit si všechny novinky a začínal korigovat své chyby. Nenapodobitelným způsobem dokázal zpracovat míč, vést ho dopředu a pak spoluhráči přihrát na vzdálenost dvaceti nebo třiceti metrů. Jenomže Gilles Rampillon si myslel, že by si mohl ještě vylepšit kopací techniku, že může odkopávat míč rychleji, že není dost živý a má někdy pomalé pohyby. Nebyla to záležitost úrovně. Divize i třetí liga byly pro tak motivovaného a nadaného chlapce požehnáním.

Musí však na sobě pracovat, aby snesl srovnání s dospělými zkušenými hráči.

Ačkoli vypadal jako klátící se tyčka, trenér ho považoval za sportovce s velkým atletickým potenciálem. To ovšem neznamenalo, že zaměří veškerou přípravu na fyzickou na úkor techniky. Gilles Rampillon nepatří k těm, kteří by nedoporučovali hru s míčem, driblování. Konstatoval, že se jedná o Yazidovu největší přednost, a soustředil se na její vylepšování a prohlubování, aby eliminace soupeře vyústila v co nejrychlejší přihrávku.

Tak talentovaného mladíka by mohli snadno zkazit autoritativní trenéři ve sportovních centrech, v nichž je fyzická zdatnost rozhodujícím kritériem, protože se dá posoudit snadněji než vývoj na hřišti. Uběhnutou vzdálenost lze změřit. Vloženou investici lze zhodnotit pohledem člověka, bez pomoci čísel. Jenomže i do sportu pronikají technologie. Kvantifikace, počítačové analýzy a statistiky vstupují do oblasti, která byla kdysi rezervována čisté subjektivitě. Fotbalové umění není o nic méně imunní vůči vědeckým výzkumům.

V Cannes nenutili tvůrce hry jít do kontaktů, nevyčerpávali jejich schopnosti nekonečným tréninkem běhu. Práce sice nebyla individuální, ale aspoň odlišná. Vytrvalost pro jedny, rychlost pro druhé, a tak dále.

Gilles Rampillon si s příjemným překvapením postupně uvědomoval, že Yazid se tak zlepšuje, že nelze stanovit hranice tohoto zlepšování. Byl přesvědčen, že vyroste ještě o tři centimetry a dosáhne definitivní výšky – teď už měřil metr osmdesát pět. Ještě však svou výšku nedokázal dokonale ovládat, stejně jako se nedokázal úplně uvolnit. Rampillona však nejvíc překva-

povala jeho schopnost poslouchat a jeho intelektuální kvality. Tento vnímavý, pozorný, skromný a ambiciózní chlapec ještě vůbec neznal svět profesionálního fotbalu. Uvědomoval si, jaká cesta ho od něj ještě dělí. A tak poslouchal.

„Yazide, existuje základní princip. Musíš rychle vnímat hru.“

Musí vědět, komu přihraje, ještě dřív, než to udělá. Zinedine poslouchal teorii a uváděl ji v praxi.

„Yazide, uvolni se!“

Trenér na tomhle trval a neustále to opakoval. Kvalita kolektivní hry závisí na počtu kontaktů s míčem a na rozmanitosti řešení, které hráč s míčem nabízí, tedy počtem a schopností hráčů v pohybu. Zinedine se vrátil k praxi a trénoval pohyblivost bez míče, což nepatřilo mezi jeho oblíbené činnosti a ani to nepředstavovalo základ jeho hry.

Tento vzkaz ne všichni učedníci pochopili.

Zidane chápe a učí se. Poslouchá. Je skvělý. A má štěstí, protože mu bude rovněž rozumět nástupce Gillese Rampillonu Guy Lacombe. On je taky bývalý hráč Nantes a Cannes, i on musel ukončit kariéru kvůli zranění, i on fandí technice, aplikuje politiku účinného tréninku a výrazně změní strukturu klubu. V lednu roku 1989, když je Rampillon ještě ředitelem celého centra, převzme Lacombe skupinu mladých hráčů a bude se jim věnovat v jakési „posttréninkové“ fázi. Yazid patří mezi vyvolené. Znásobí úsilí a musí se zlepšovat, protože je nejmladší. Ale je to šance.

A to tím spíš, že sice talentovaný, ale už starší Philippe Carrat není na jeho post velkou konkurencí. Je to šance navíc.

Guy Lacombe mu neřekne, že se stane profesionálem. Neříká to nikomu. Mluví se všemi, ale na každého se obrací jinak. Ně-

kolik metodologií mu umožnilo lépe poznat své chlapce a zlepšit pedagogiku. Mezi jeho používané nástroje patří dotazník sportovní osobnosti, jehož vzor vytvořil jeden profesor z Clermont-Ferrand a který je použitelný ve všech druzích sportu. Skládá se z dvou set čtyřiceti otázek, na něž je třeba odpovědět a zaškrtnout „ano“ nebo „ne“.

Z Yazidových odpovědí lze vyčíst tři důležité informace. Má velmi silnou motivaci, slabé sebevědomí a útočí jen prostřednictvím někoho jiného. Tato poslední odpověď nepřekvapí nikoho, kdo ho zná, ale potvrzuje velmi nezvyklou charakteristiku hráče a jeho technické úrovně. Velcí techničtí hráči obecně vystavují svou schopnost na odiv. Protivníkova branka je často přitahuje, takže se před ní často a dokonce systematicky objevují, protože dát gól je nejlepší způsob jak získat individuální uznání.

Každý milovník fotbalu chce vždycky získat dvě informace o utkání, kterého se nemohl zúčastnit. Jaké bylo skóre a kdo dával góly.

Gól je účelem fotbalu. Dát gól je mnohem obdivovanější a uctívanější než příprava a zejména defenziva, v níž výkon není tak spektakulární.

Yazid byl sice vynikající v útočné fázi, ale nebyl posedlý touhou dávat góly. Jeho spoluhráči si na to nijak nestěžovali. Naopak musel zakrývat nedostatky ve fázi hry dozadu. Dokázal to, protože měl smysl pro týmovou hru. Guy Lacombe v tom viděl další důkaz, související s výsledky jiného testu, jenž zjišťoval způsob, jak člověk získává vědomosti. U Latinů ještě míň než u Anglosasů tuto schopnost přebírá sluch, což znamená, že se